

יהי אור

22.01.08

פרשת ויקהל

פרשת ויקהל - שקלים

חור- בנה של מרים

"וראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה" (לה, ל).

פירוש רש"י: חור- בנה של מרים היה.

יש להבין, מדוע רש"י חוזר על כך שחור היה בנה של מרים? שהרי בפרשת בשלח (לעיל יז, י) לגבי מלחמת עמלק כבר פירש רש"י שחור בנה של מרים היה. וגם בפרשת משפטים (לעיל כד, יד) לגבי עליית משה להר סיני לקבל את הלוחות, פירש רש"י בן.

וביאר הגאון ר' אברהם יצחק ברזל זצ"ל בספרו עיוני רש"י, שהנה מרים נתברכה שתצא ממנה מלכות, כמו שפירש רש"י בפרשת שמות (לעיל א, כא). ואמרו במדרש רבה (שם) שיצא ממנה חור שממנו יצא דוד המלך.

ואייתא בסנהדרין (כ:): שלוש מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ: א. להעמיד להם מלך. ב. להכרית זרעו של עמלק. ג. לבנות להם בית הבחירה.

והנה מצוות אלו נעשו כולן על ידי זרע בית דוד: העמדת מלך- היא מזרע בית דוד. הכרתת זרע עמלק- דוד המלך נלחם באדום. בניית המקדש- שלמה המלך בנאו.

ולכן בשלושת המקומות הללו פירש רש"י שחור הוא בנה של מרים שנתברכה במלכות: בפרשת בשלח נאמר שחור תמן בידי משה במלחמת עמלק, כדי שינצחום במלחמה. בפרשת משפטים נאמר שחור ידון את העם עם אהרן, וכמו מלך שתפקידו לדון את העם, שנאמר: "בית דוד כה אמר ה' דינו לבקר משפט" (ירמיה כא, יב), ואמרו (סנהדרין יט.)- מלכי בית דוד דן ודנין אותן. ובפרשתנו מדובר בבניית המשכן שהוא כעין בית המקדש. וכל הדברים האלו הם מתפקידי המלך. לכן פירש רש"י שחור בנה של מרים שזכתה למלכות, ולכן נעשו דברים אלו על ידו.

ציור על הכרעה

ע"ת ימים תשעה מאברה' לה, הו.

וכתוב אחר אומר: ע"ת ימים תשבו: -הבטן ישראל סנין רצונן של מקום מאלאתם נפסית של יי אחרים. ובאין סנין רצונן של מקום מאלאתן נפסית של יי סצמן (ובכאלת).

י' שמתן בן יואל אומר: אפשר אדם חורש בשפת חרישה וזורה בשפת קרצור בשפת קצירה וזה בשפת רישה וזורה בשפת חיות, -חורה מה תרא סיה? אלא הבטן ישראל סנין רצונן של מקום מאלאתן נפסית של יי אחרים, מאלאת: אשמו חיים וישו סצאנב ובני רבך אכריכם וכראויכם נפסיה סא, הו. ובבטן סאין ישראל סנין רצונן של מקום, מאלאתן נפסית של יי סצמן. מאלאת אפסית יאנק, ולא סור אלא מאלאת אחרים נפסית של יין. מאלאת: אפסית את אפיק' (ברכות להו).

